

Predmet: Mitrović Radoslav i drugi – slučaj Suva Reka/Suharekë
Broj predmeta: K.V. br. 2/2006

Glavni pretres: 13.01.2009.

Izveštaj: Nataša Kandić i advokat Dragoljub Todorović, punomoćnici žrtava

Saslušanje svedoka-oštećenog Idriza Haxhijaja

Svedoku-oštećenom su u događaju koji je predmet ovog postupka ubijeni kćerka Sebahata Berisha, njen suprug Faton Berisha i njihovo dvoje dece Ismet od tri godine i Eron od 10 meseci. Kasno popodne 25.03.1999, u selu Đinovce/Gjiaoc, gde je živeo sa porodicom, došlo je nekoliko lica iz sela Trnje/Termje. Rekli su da je u tom selu policija ubila više Albanaca. To je bio znak da i njima preči slična opasnost i njegova porodica, kao i ostali meštani, spremili su se da napuste selo. Toga dana on je telefonom pozvao kćerku Sabahatu, koja je bila uznemirena i ispričala mu da je u ranim jutarnjim časovima, policija bila u njihovoj kući, da su im oteli veći iznos novca, da su tukli Nexhata Berishu i da ih više ne zove, jer iz straha prelaze u kuću rođaka Vesela Berishe. Tada ju je poslednji put čuo.

Video je da 26.03.1999. mnogo Albanaca napušta svoja sela i oni su hteli da negde pođu, ali nisu znali kuda da idu. Sutradan pre podne, kod njih je došao rođak Ćerin Berisha iz Suve Reke/Suharekë, mlađi brat Jashara Berishe, koji je bio veoma uznemiren. On je svedoku-oštećenom rekao da mu je Jashar Berisha, dan pre toga, telefonirao i rekao mu da što pre napuste kuće i idu što dalje, jer se u blizini benzinske pumpe, gde se on nalazio, dešava nešto užasno. Rekao mu je i to da je u kućama Faika, Nexhata i Fatona Berishe bilo ubistava. Svi meštani sela Đinovce/Gjiaoc su tog dana, organizovani u koloni od traktora i drugih vozila, napustili selo. Vratili su se tek po završetku rata, nakon tri meseca lutanja i skrivanja po okolnim mestima.

Odmah po saznanju da se srpske snage povlače iz Suve Reke/Suharekë, otišao je do grada u nameri da sazna nešto o sudbini svoje ćerke i njene porodice. Došao je do njene kuće i video da je opljačkana i spaljena. Na mestu gde je bila spavaća soba pronašao je lične stvari svoje ćerke i njene dece i te stvari čuva i sada. Sutradan se ponovo vratio i nakon pažljivijeg pregleda mesta, u dvorištu je video deo pantalona - farmerki i ljudske ostatake – deo jezika dužine 5-6 centimetara. Na zidu kuće bilo je rupa od metaka, kao i tragova ljudskog mesa, od kojeg se širio neprijatan zadah. Otišao je u lokal u Zanatskom centru, za koji je prethodno čuo da su tu bili ubijeni. Lokal je bio rasturen, bilo je krhotina stakla, zemlje, peska, videlo se da je tu nešto eksplodiralo. Nakon izlaka iz lokala sreo je novinara nekog britanskog lista u pratnji prevodioca iz Prištine/Pristina. Tom novinaru je ispričao svoju priču i on je to objavio u svom listu. Kasnije je svedoku-oštećenom iz Velike Britanije poslao članak, koji u fotokopiji prilaže sudu.

Nakon rata, na albanskom groblju u Suvoj Reci/Suharekë, videli su njima nepoznate grobove, koji nisu bili u skladu sa verskim pravilima. U nameri da saznaju ko je tu pokopan, hteli su da ih otkopaju, ali su ih u tome sprečili pripadnici KFOR-a. Posle izvesnog vremena, otkopavanje tih grobova sprovedeno je od strane pripadnika KFOR-a i ispostavilo se da su u njima sahranjeni Faton Berisha, Fatime Berisha, Nexhat Berisha, Sedata Berisha i Bujar Berisha.

Sa Halitom Berishom, Sabrije Berishom (bratom i suprugom Jashara Berishe) i Florinom Berishom, otišao je do mesta u blizini sela Ljubižde/Lubizhde jer su čuli da na tom mestu KFOR vrši iskopavanje zbog sumnje da se tu nalazila masovna grobnica. Tu su videli dve jame dužine 10 i 6-7 metara. Pronašli su ljudsko stopalo sa ostacima garderobe na njemu, po kojima je Sabrije Berisha zaključila da je to stopalo Jashara Berishe. Florin Berisha je na tom mestu pronašao sako

svog oca na kome su, sa leđne strane, bili jasno vidljive rupe od metaka, našao je i neku odeću svog brata, sestre i đaćku torbu u kojoj je bila sveskana kojoj je bilo ime Mirat Berisha. Odlazio je na sva mesta gde je KFOR ili neko drugi organizovao prikazivanje odeće pronađene na mestima gde su bile masovne grobnice, ali nikada nije pronašao ništa od svoje ćerke i njene porodice i sve do sada nema nikavih informacija o tome gde su njihova tela. Posredno zna da je 26.03.1999. u dvorišta Gimanzije *Jeta e Re* nešto spaljivano i da se odatle širio dim neobičnog mirisa.

U događaju obuhvaćenom optužnicom stradalo je 11 porodica, od kojih u sedam porodica nema preživelih.

Poznaje optužene Milorada Nišavića, Radojka Repanovića, Nenada Jovanovića, braću Petković Zorana i Miroslava i Ramiza Papića.

Saslušanje veštaka Saše Stankovića

Kao dipl.inž. geodezije i major, pozvan je da na osnovu svojih stručnih znanja i snimka Suve Reke/Suharekë, proceni razdaljinu između policijske stanice, crkve i zvonika i objekta na Reštanskom putu, odnosno kuće u kojoj su pre ubistva boravili članovi porodice Berisha.

U svom radu koristio je snimak iz arhive institucije u kojoj radi i snimke sa *Google-earth*-a, te preklapanjem tih snimaka i merenjem razdaljine, došao je do zaključka da razdaljina između policijske stanice i označenog objekta na Reštanskom putu iznosi približno 156-155 metara, a između crkve i tog objekta približno 130 metara, dok je razdaljina između policijske stanice i crkve oko 130 metara, pri čemu je moguća razlika plus ili minus 25 metara. Preciznije podatke o razdaljinama nije mogao da da, jer nisu tačno određene tačke između kojih je trebalo da meri razdaljinu.

Saslušanje svedoka Radomira Markovića

Marta 1999. bio je načelnik Resora državne bezbednosti (RDB) i nalazio se u Beogradu.

Sa Kosova nije dobijao redovne izveštaje. Komunikacija nije bila dnevna, već su se informacije slale onda kad bi se nešto značajno dogodilo. Sve do februara 2001. godine nije mu bilo poznato da je u Suvoj Reci/Suharekë, od strane srpskih policijskih snaga, počinjeno masovno ubistvo Albanaca, što je saznao iz sredstava javnog informisanja. Tokom rata dobio je informaciju o masovnom iseljavanju Albanaca sa Kosova. Odmah je pozvao generala Sretena Lukića i ministra Šainovića. Sastancima Ministarstva unutrašnjih poslova na Kosovu su prisustvovali ministar, načelnik javne bezbednosti Vlastimir Đorđević, Obrad Stevanović, Dragan Ilić i drugi. RDB ni na koji način nije bio upućen u borbena dejstva na Kosovu. Izveštavanje u RDB iz Suve Reke/Suharekë do Beograda, nije vršeno direktno, nego preko detašmana u Prištini/Prishtina, čiji je rukovodilac prvo bio David Gajić, a kasnije Miša Vilotić. Ubistvo 49 Albanaca je informacija koju je on kao načelnik RDB trebalo da dobije.

Zemljište u Batajnici na kome su pronađene masovne grobnice pripada centru Specijalnih antiterorističkih jedinica (SAJ), koji pripada RJB. Na čelu SAJ-a, u to vreme, bio je Živko Trajković. O prenošenju tela ubijenih Albanaca sa Kosova i o njihovom sahranjivanju u masovne grobnice u Batajnici, nije ništa znao sve do početka 2001, kada mu je o tome pričao Zoran Stijović. Par puta je ispred RDB prisustvovao sastancima na kojima su bili i Sreten Lukić – rukovodilac detašmana Resora javne bezbednosti (RJB) u Prištini i neko iz vojske. Obrad Stevanović je bio komandant Posebnih jedinica policije (PJP), pomoćnik ministra ili pomoćnik načelnika RJB. On i Vastimir Đorđević su vrlo blisko saradivali, ali sa RDB nisu imali nikakve

veze. Iz RJB najviše je saradivao sa Vlastimirom Đorđevićem, a Stevanovića je viđao samo na sastancima kolegijuma ministra, kada bi se raspravljalo o Kosovu.

U periodu donošenja odluke o povlačenju vojske i policije sa Kosova, kod Slobodana Miloševića je održan sastanak na kome se razgovaralo da pre povlačenja treba uraditi asanaciju terena i tada je za to je bio zadužen Dragan Ilić. Poznato mu je da je asanacija terena vršena prilikom povlačenja vojske i policije sa Kosova.

Izraz *ide se u čišćenje terena* može imati različita značenja, a jedno od njih može biti i pronalaženje i isterivanje terorista.

Jedinica za specijalne operacije (JSO) je nakon odlaska na Kosovo, odlukom ministra, pridodata u nadležnost RJB. Formalno pravno ona je bila u sastavu i nadležnosti RDB.

Tokom rata nije, kao pouzdane, tretirao informacije koje su bile objavljivane u stranim sredstvima informisanja, jer je smatrao da su sve bile podstaknute medijskim ratom, koji je u to vreme vođen prema Srbiji.

Fond za humanitarno pravo